

A Magyar Földgáztároló Zrt. Közbeszerzési Intézkedési terve

A közbeszerzési eljárásokban a verseny fokozását segítő módszerek és gyakorlatok alkalmazása érdekében

A 2024. március 31. – 2025. március 30. közötti időszakra

Bevezetés

Az intézkedési terv az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) rendelkezéseinek 2024. évben való végrehajtására készült. Az intézkedési terv célja az egyajánlatos eljárások számának csökkentésével a verseny növelése a közbeszerzési eljárások során.

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárságának 2024. január 31-én közzétett tájékoztatója alapján a Magyar Földgáztároló Zrt. a 2024. évben is Intézkedési Terv készítésére köteles.

Helyzetelemzés:

Ajánlatkérői minőség és irányadó eljárási szabályok

A Magyar Földgáztároló Zrt. (továbbiakban: Társaság, MFGT Zrt., Ajánlatkérő) a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 7. § (1) bekezdése alapján közszolgáltató ajánlatkérőnek minősül, ezért a közszolgáltató tevékenységének biztosítása, azaz közszolgáltatói szerződések megkötése céljából lefolytatott beszerzései során közbeszerzési eljárásokat folytat le.

A Társaság egyrészt közszolgáltató ajánlatkérőként tartozik a Kbt. rendelkezéseinek alanyi hatálya alá, ezért közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott közbeszerzési eljárásait a kapcsolódó egyéb jogszabályokkal együtt, a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Kormányrendelet szerinti eltérésekkel folytatja le. A Társaság másrészt a Kbt. 5. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén egyes esetekben támogatott ajánlatkérőnek is minősül, amikor az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU Irányelve és a Kbt. klasszikus ajánlatkérőkre irányadó szabályai szerint jár el.

A közbeszerzési eljárás lefolytatásának személyi feltételei

A Társaság a Beszerzési osztályon belül 4 (négy) fő megfelelő közbeszerzési szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező közbeszerzési szakértővel rendelkezik, akik a Társaság közbeszerzési

eljárásainak lebonyolítása során biztosítják a szükséges közbeszerzési szakértelmet és a jogszerű eljárások lefolytatásának lehetőségét.

Probléma meghatározása

A közbeszerzésekkel kapcsolatban kiemelt Európai Uniós elvárás a verseny szintjének javítása. A közbeszerzésekben a piaci verseny a megrendelő számára előnyös, hiszen amennyiben több gazdasági szereplő versenyez valamely szerződés elnyeréséért, akkor az alacsonyabb árakhoz vezet, illetve jobb ár-érték arányú termékek és magasabb minőségű szolgáltatások beszerzését eredményezi.

A Társaság tevékenységi körében a közbeszerzési eljárásainak potenciális ajánlattevői köre jelentős részben oligopol, és definiálható hányadban monopol jellegű, ahol a szolgáltatói / termékelőállítói / viszonteladói piacra történő belépés lehetősége korlátozott, magas költség és időigénnyel jár.

A 2023. évre vonatkozó megállapítások

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárságának 2024. január 31-én közzétett tájékoztatója alapján:

- a) A Társaság 2023. évben 7 darab a Kormányrendelet hatálya alá tartozó uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzési eljárást folytatott le, amelyből az egyajánlatos közbeszerzések száma 6 darab, arányuk 85,71% volt.

2023. évben összesen 23 db közbeszerzési eljárás került lefolytatásra, melyekből 7 db eljárás tartozott a Kormányrendelet hatálya alá.

- b) A közbeszerzésekért felelős miniszter által közzétett az egy ajánlattevős eljárásokkal érintett beszerzési tárgyak általános listája 2023. évre vonatkozóan az alábbi:
 - 09000000-3 Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások
 - 33000000-0 Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek
 - 50000000-5 Javítási és karbantartási szolgáltatások

Amennyiben a Társaságnál 2024. év folyamán a b) pontban felsorolt tárgyú közbeszerzési eljárás indul, az intézkedési tervben foglaltakra kiemelt figyelemmel kell lenni az eljárás során.

Kormányzati célkitűzés

A 1027/2021. (II.5.) Kormányhatározat 1. pontja alapján a Kormány célul tűzte ki az egyajánlatos közbeszerzések Európai Unió módszertana szerint számított arányának 15%-os szintnél alacsonyabb mértékűre csökkentését.

A közbeszerzésekben a verseny növelése érdekében a Kormány kiadta az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Kormányrendeletet.

A Kormányrendelet 5. §-a rendelkezett arról, hogy intézkedési tervet köteles közzétenni az ajánlatkérő ha

- a) esetében az egyajánlatos közbeszerzések aránya – az uniós értékhatárt elérő becslült értékű beszerzések körében – a tárgyévet megelőző naptári évben a 20%-ot meghaladta,
- b) kivéve, ha a tárgyévet megelőző naptári évben kevesebb, mint öt, az uniós értékhatárt elérő becslült értékű közbeszerzést folytatott le.

Az intézkedési terv elkészítésének és közzétételének határideje első alkalommal 2022. április 30-a, míg az ezt követő években a tárgyév március 31. napja.

A Kormányrendelet 5. § (3) bekezdése értelmében az intézkedési tervben

- meg kell vizsgálni és be kell mutatni, hogy milyen lehetséges okai voltak az adott ajánlatkérőnél az egyajánlatos közbeszerzések magas számának (illetve arányának),
- be kell mutatni azokat az intézkedéseket, illetve gyakorlatokat, amelyek az ajánlatkérőnél az egyajánlatos közbeszerzések lehető legalacsonyabb szintre való csökkentését szolgálják.

Stratégiai cél

A Társaság az intézkedési tervben felsoroltak megvalósításával kívánja az egyajánlatos közbeszerzések arányát csökkentve a közbeszerzési eljárásokban a piaci versenyt növelni.

A Beszerzés és az Igénylő szakterület egyhangú döntése esetén az előzetes piacfelmérést Előzetes Piaci Konzultáció lefolytatása esetén a Társaság mellőzheti. Az erre vonatkozó döntési javaslatot az Igénylő szakterület készíti és terjeszti elő.

2.2. Előzetes Piaci Konzultáció (továbbiakban EPK)

A Beszerzés az Igénylő szakterület közreműködésével minden közbeszerzési eljárás előtt az EKR-ben reális időtartamú, min. 21 napos a Kbt. 28 § (4) bekezdés szerinti Előzetes Piaci Konzultációt (továbbiakban EPK) folytat le. Az EPK a 2.1. pont szerinti piacelemzést – amennyiben az készül - kiegészíti azzal, hogy az EPK során már kommunikációra is lehetőség van a piac szereplőivel, a piac visszajelzései felmérhetők, és a szükséges módosítások elvégezhetők a közbeszerzési eljárás dokumentum tervezeteiben.

Az előzetes piaci konzultáció során az ajánlatkérő köteles legalább a közbeszerzés tárgyát, a műszaki leírás tervezetét és a szerződéstervezetet, vagy a főbb szerződéses feltételeket a konzultáció meghirdetésekor közzétenni, valamint a közzétett dokumentumok véleményezésének lehetőségét bármely potenciális ajánlattevő vagy egyéb érdekelt szervezet részére biztosítani.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

Az előzetes piaci konzultáció során az ajánlatkérő köteles a honlapján közzétenni az Előzetes Piaci Konzultáció meghirdetésével egyidejűleg az erről szóló tájékoztatást, valamint az EKR-ben közzétett dokumentumok elérhetőségét.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

Az előzetes piaci konzultáció közzétételét követő első munkanapon az ajánlatkérő köteles az eljárás előkészítése során az előzetes piackutatást összegző Adatlapon rögzített lehetséges ajánlattevők figyelmét felhívni e-mailben az EPK lefolytatására és felhívni ebben a figyelmet a Társaság honlapján közzétett Előzetes Piaci Konzultációval kapcsolatos tájékoztatásra.

Felelős: Igénylő szakterület

2.3. EPK kiértékelése, összefoglaló készítése

A közbeszerzési eljárás megindítása előtt az Előzetes Piaci Konzultációt ki kell értékelni, és annak tapasztalatait a közbeszerzési eljárásban figyelembe kell venni.

A Társaság köteles a beérkezett véleményekről, a véleményekkel kapcsolatos álláspontjáról és a vélemények alapján a dokumentumokban végrehajtott érdemi jelentőségű módosításokról összefoglalót készíteni.

Visszajelzés: az eljárás indítását követően a Társaság visszajelzést kér azoktól a gazdasági szereplőktől, akik részt vettek az EPK-ban, de a közbeszerzési eljárásban nem vettek részt. A visszajelzéseket ajánlatkérő dokumentálja, és megvizsgálja, hogy milyen újabb intézkedések bevezetése válhat szükségessé.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

III. Közbeszerzési eljárások lefolytatása

3.1. Közbeszerzési eljárások megfelelő időbeli ütemezése, határidők meghatározása

a) Eljárások indításának ütemezése

A közbeszerzési eljárások lebonyolítása során fokozottabban kell figyelni a piaci igényekre, és törekedni kell arra, hogy a hasonló beszerzési tárgyú eljárások figyelembe vegyék az adott piac kapacitásait és erőforrásait.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

b) Részvételi és Ajánlattételi határidők meghatározása

A Társaság a közbeszerzési eljárások lefolytatása során - annak érdekében, hogy az érdekelt gazdálkodó szervezeteknek megfelelő idő álljon rendelkezésre a részvételre jelentkezéshez és ajánlattételhez - nem a minimális eljárási határidőket alkalmazza.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

c) Hiánypótlási határidők megfelelő meghatározása

A Társaság a közbeszerzési eljárások lefolytatása során annak érdekében, hogy az esetlegesen a közbeszerzésben nem gyakorlott gazdálkodó szervezeteknek megfelelő idő álljon rendelkezésére a részvételre jelentkezéseik, ajánlataik esetleges hiányainak a pótlására, javítására, az értékelési, hiánypótlási időszakoknál nem a minimális eljárási határidőket alkalmazza.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

d) Bírálati idő rövidítése

A Társaság célul tűzi ki, hogy a részvételre jelentkezések és ajánlatok bírálata gyorsan és hatékonyan történjen. Jogszabályi előírás, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül köteles elbírálni, így az ajánlatkérő feladata szerinti alkalmasság és érvényesség körében végzendő bírálat idejét hatékonyabbá kívánja tenni. Ennek módja lehet, adminisztratív kapacitások rendelkezésre állásának biztosítása (pénzügyi – gazdasági; műszaki – szakmai értékelés során a bíráló bizottság tagjai mellett, szervezetei egységenként további szakértők bevonása a bírálati tevékenységbe).

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.2. Eljárási forma választás

A Társaság a közbeszerzési eljárások lebonyolítása során a tárgyalásos eljárási formát alkalmazza, az eljárás második, ajánlattételi szakaszában az ajánlatkérő az alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről, valamint a műszaki tartalomról.

A piaci verseny elősegítése érdekében a Társaság minden árubeszerzési – és lehetőség szerint szolgáltatási – beszerzési igényei esetében legalább 3 fős Keretmegállapodás kötésével, vagy Dinamikus Beszerzési Rendszer (DBR) létrehozásával fokozza a résztvevő gazdálkodó szervezetek számát.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.3. Eljárási forma támogatás esetén

A Társaság részben vagy egészben támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások lebonyolítása során az audit kockázatok csökkentése érdekében minden Európai Unió támogatás esetében a nyílt eljárási formát alkalmazza, melynek folyamán a lehetséges ajánlattevők álláspontjának megismerésére az EPK keretében kerül sor, és a benyújtott észrevételek figyelembevételével kell a közbeszerzési eljárás alkalmassági és szerződéses feltételeit meghatározni.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.4. Közzétételi felületek számának növelése

A Beszerzés a közbeszerzési eljárások adatainak a potenciális ajánlattevők általi lehető legjobb elérhetősége érdekében a Társaság aktuális közbeszerzési tervét és minden közbeszerzési eljárás részvételi/ajánlati felhívását a Társaság honlapján a hivatalos megjelenést követően tájékoztatásul közzéteszi.

Felelős: Beszerzés

3.5. Eljárások részekre bontása, terület szerinti beszerzések vizsgálata

A piaci verseny elősegítése érdekében fokozottabban vizsgálandó a Társaság négy földalatti gáztárolójának földrajzi elhelyezkedését figyelembe véve a Kbt. 61 § (4) bekezdés szerinti részajánlattétel kérdésköre, elsődlegesen azon piaci szegmensek esetében, ahol az előzetes piac felmérés alapján feltárássra került, hogy az igénnyel érintett területen jelentős a kis-, és középvállalkozások száma. A piaci verseny elősegítése érdekében fokozottabban vizsgálandó a Társaság négy földalatti gáztárolójának földrajzi elhelyezkedését figyelembe véve a helyi vállalkozások bevonásának kérdésköre.

A részajánlattétel biztosításának vizsgálata során minden esetben figyelemmel kell lenni a 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról szóló 1025/2024. (II.14.) Korm. határozat végrehajtásával kapcsolatban a Közbeszerzési Hatóság Elnökének 2024.02.22-én kiadott közleményére.

Felelős: Igénylő szakterület és a Beszerzés

3.6. Műszaki leírás és alkalmassági minimumkövetelmények versenysemleges megfogalmazása

a) Műszaki leírás

A közbeszerzési eljárások előkészítés során továbbra is biztosítani kell, hogy a műszaki leírást készítő szakterületek kiemelten figyeljenek arra, hogy a verseny széleskörű biztosítására alkalmas legyen a kiírás, továbbá ne kerüljenek kizárásra potenciális ajánlattevők és a megadott feltételek úgy kerüljenek meghatározásra, hogy minél több potenciálisan alkalmas gazdálkodó szervezet tudjon a követelményeknek megfelelni. A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében figyelembe veszi az Előzetes Piaci Konzultációk során érkezett az észrevételeket. A műszaki leírásban konkrét gyártmányra, típusra főszabályként nem szabad hivatkozni, ha ez mégis elkerülhetetlen, akkor a leírásban a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni. Fontos tehát

arra figyelni, hogy a műszaki leírás ne tartalmazzon olyan műszaki paramétert, amely indokolatlanul kizár egyes termékeket vagy szolgáltatásokat, illetve potenciális ajánlattevőket az eljárásból.

Felelős: Igénylő szakterület és a Beszerzés

b) Alkalmassági követelmények előzetes vizsgálata

Az Igénylő szakterület az eljárás előkészítése során dokumentált formában megvizsgálja a műszaki-szakmai alkalmassági feltételek szükséges és arányos mivoltát, illetve az azoknak megfelelni tudó potenciális ajánlattevők körét. A javasolt alkalmassági feltételeknek azokat a minimumkövetelményeket kell tartalmazniuk, amelyek igazolása feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen arról, hogy egy gazdasági szereplő teljesíteni fogja tudni a megkötendő szerződést.

Alkalmassági feltételként tilos olyan előírást meghatározni, amely nem a szerződés teljesítéséhez szükséges, vagy más módon elérhető (pl. szerződéses feltétel).

Nagyobb értékű, kiemelt beszerzések esetleg támogatásból megvalósuló beszerzési igények esetén a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében indokolt esetben a Társaság a Közbeszerzési dokumentáció Közbeszerzési Hatóság általi előzetes ellenőrzését is igénybe veheti.

Felelős: Igénylő szakterület

c) Alkalmassági követelmények meghatározása

Az Igénylő szakterület által javasolt alkalmassági szempontok tekintetében az eljárás előkészítése során a közbeszerzési szakértők a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága útmutatójának figyelembevételével megvizsgálják a pénzügyi-gazdasági és műszaki-szakmai alkalmassági feltételek szükséges és arányos mivoltát és annak alapján meghatározzák az adott közbeszerzési eljárásban az alkalmazásra kerülő pénzügyi-gazdasági és műszaki-szakmai alkalmassági feltételeket. Az alkalmassági feltételeknek a hatályos jogszabályoknak megfelelő minimumkövetelményeket kell tartalmazniuk, amelyek igazolása

feltételnek szükségesek ahhoz, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen arról, hogy egy gazdasági szereplő teljesíteni fogja tudni a megkötendő szerződést.

Az alkalmassági feltételek meghatározásánál minden esetben figyelemmel kell lenni a 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról szóló 1025/2024. (II.14.) Korm. határozat végrehajtásával kapcsolatban a Közbeszerzési Hatóság Elnökének 2024.02.22-én kiadott közleményére.

Felelős: Beszerzés

3.7. Szerződéses és pénzügyi feltételek igényenkénti felülvizsgálata

A Társasági célul tűzi ki, hogy minden beszerzési igény esetében a szerződéses feltételek kialakítása során megvizsgálja, hogy a szerződéses szempontok arányos és ésszerű kockázatelosztást valósítanak-e meg. A gazdasági szereplők számára a szerződéses feltételrendszer alapvetően meghatározza, hogy milyen kockázatot kell vállalniuk a teljesítéshez, ezek a kockázatok az árazás mellett azt is befolyásolják, hogy egyáltalán nyújtanak-e be ajánlatot.

Felülvizsgálat javasolt területei: előleg biztosításának lehetősége, árak jövőbeni változásának lehetősége és rendezése, felmerülő érdeksérelemmel arányos kötbér, teljesítési határidő reális és az adott feladat jó minőségű elvégzéséhez szükséges mértékű meghatározása, kifizetések gyorsítása, részszámlázás lehetőségének felmérése, lehívási kötelezettség mértékének rögzítése.

Felelős: Igénylő szakterület, Beszerzés, Jog, Pénzügy-Számvitel szervezet

2. Az intézkedési terv megvalósítását segítő feladatok

Minőségbiztosítás

A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljes körű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése érdekében az Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet által végzett

minőségbiztosítást alkalmazhat a közbeszerzés tárgyának műszaki tartalmának, szerződéses feltételeinek meghatározásainak ellenőrzése során.

A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljes körű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében indokolt esetben a belső ellenőrzés megtartása mellett külső szakértő általi minőségbiztosítást is igénybe vehet.

Felelős: Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet, Igénylő szakterület és a Beszerzés

Képzések

A Társaság a közbeszerzések előkészítése és lefolytatása során még hangsúlyosabbá kívánja tenni az eljárások előkészítésének megfelelőségét, ennek érdekében a közbeszerzési- és szakterületi munkatársak további képzését célul tűzi ki.

Felelős: minden érintett szervezeti egység

A jelen intézkedési tervben rögzített közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos célok (transzparencia növelése, ajánlatkérői kör bővítése, eljárások rugalmasabbá/gyorsabbá tétele) érdekében a Beszerzés rendszeres belső képzéseket szervez az Igénylő és Támogató szervezetek részére. A képzések célja a közbeszerzési eljárások minél szabályosabb előkészítése, az ajánlattevői kör lehetőség szerinti szélesítése, az eljárások szervezeten belüli gyorsítása, az eljárásokban betöltött szerepek rögzítése, illetve az Igénylő és Támogató szervezetek együttműködésének javítása.

Felelős: Beszerzés és minden érintett szervezeti egység

3. A fejlesztéshez szükséges legfontosabb erőforrások

A Társaság közbeszerzési eljárások előkészítésében és lebonyolításában résztvevő szervezeti egységének valamennyi munkavállalója számára kötelező az intézkedési terv végrehajtásához szükséges képzési, eljárási és munkavégzési időt, valamint költség igényt a tevékenysége tervezése során figyelembe venni.

Az intézkedési terv megvalósításának időtartama:

2024. március 31. - 2025. március 30.

Az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzése és értékelése:

2025. február 15-ig az Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet és a Társaság Belső ellenőre elemzi a 2024. évben lefolytatott közbeszerzési eljárások esetén az Intézkedési Terv szerinti eljárás megvalósulását a résztvevő (érdeklődő, részvételre jelentkezést benyújtó, ajánlattevő) gazdálkodó szervezetek tekintetében, valamint a verseny fokozása érdekében alkalmazott technikák eredményeit. Az elkészült szakvéleményt az ellenőrzést végző szervezet vezetője az időszak végén átadja a Beszerzés vezetőnek és tájékoztatásul egyidejűleg megküldi a Vezérigazgató részére is.

Felelős: Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet és a Társaság Belső ellenőre

2025. február 28-ig a Beszerzés az Igénylő szakterületekkel egyeztetve – figyelemmel az Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet és a Társaság Belső ellenőrének e szakvéleményére - elemzi az érintett eljárások és az alkalmazott technikák eredményeit.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

2025. március 15-ig Az elkészült - az Integrált Irányítási Rendszerek Szervezet és a Belső ellenőr véleményét is tartalmazó - elemzés alapján az Intézkedési terv végrehajtásáról előterjesztés készül a Vezérigazgató és a Felügyelőbizottság részére mely a következő évre vonatkozó - a szükséges módosításokat is tartalmazó - Intézkedési tervet is tartalmazza.

Felelős: Beszerzés

Az intézkedési terv megvalósításába bevontak köre:

A Társaság közbeszerzési eljárások előkészítésében és lebonyolításában résztvevő valamennyi szervezeti egysége.

Az intézkedési terv megvalósításáért felel:

Beszerezés vezető